

3. Савченко А.В. Кримінально-правова боротьба з тероризмом: міжнародні, національні та порівняльні аспекти // Науковий вісник Нац. академії внутр. справ України. – 2002. – № 2. – С. 168-176.

4. Офіційна Інтернет-сторінка Інтерполу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interpol.int/>.

5. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів: Затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Держкомкордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України від 9 січня 1997 р. № 3/1/2/5/2/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/547806>.

6. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, від 8 листопада 1990 р.; Про ратифікацію Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України // Збірник міжнародних договорів України про правову допомогу у кримінальних справах. Багатосторонні договори. – К., 2006. – С. 389-408.

7. Користін О.Є. Відмивання коштів: теоретико-правові засади протидії та запобігання в Україні: Монографія. – К., 2007.

8. Сорок рекомендацій групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF): Затв. постановою Кабінету Міністрів України і Нац. банку України від 28.08.2001 № 1124. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=835_001.

9. RS 311.0 Code pénal suisse (Art. 354. Collaboration à des fins d'identification de personnes¹) Code pénal suisse du 21 décembre 1937 (Etat le 1er janvier 2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.admin.ch/ch/f/rs/311_0/a349.html.

Надійшла до редакції 03.02.2012

В.В. Шендрик

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.988(477)

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

Проаналізовано погляди науковців на взаємодію оперативних підрозділів, основні форми взаємодії, зроблено критичний аналіз нормативних відомчих документів, що стосуються взаємодії оперативних підрозділів, та запропоновано напрями оптимізації взаємодії оперативних підрозділів ОВС з іншими суб'єктами попередження злочинів.

Ключові слова: попередження злочинів, суб'єкти попередження злочинів, оперативні підрозділи ОВС.

Проанализированы взгляды ученых на взаимодействие оперативных подразделений, основные формы взаимодействия, предлагается критический анализ нормативных документов, регламентирующих

взаимодействие оперативных подразделений, и предлагаются пути оптимизации взаимодействия оперативных подразделений ОВД с другими субъектами предупреждения преступлений.

Ключевые слова: предупреждение преступлений, субъекты предупреждения преступлений, оперативные подразделения ОВД.

In the article the looks of scientists are examined to co-operation of operative subdivisions, basic forms of co-operation, the walkthrough of normative documents, regulating co-operation of operative subdivisions is offered, and the ways of optimization of co-operation of operative subdivisions of OIA are offered with other subjects of warning of crimes.

Keywords: warning of crimes, subjects of warning of crimes, operative subdivisions of OIA.

Постановка проблеми. Аналіз основних положень нормативно-правових актів, які регламентують оперативно-розшукову діяльність чи мають опосередковане відношення до неї, а також огляд наукової літератури дозволили зробити висновок про те, що суб'єктів попередження злочинів, які взаємодіють з оперативними підрозділами ОВС, можна поділити на чотири групи.

Виклад основного матеріалу. До першої групи слід віднести працівників правоохоронних органів, для яких попередження злочинів є одним із основних напрямів їхньої професійної діяльності.

Другу групу складають працівники недержавних органів, установ та організацій, для яких попередження злочинів є одним із можливих результатів їхньої діяльності.

До третьої групи віднесемо працівників та членів громадських організацій, в уставі яких закріплені завдання попередження злочинів і правопорушень.

Четверту групу утворює населення, яке побічно приймає участь у попередженні злочинів.

Першу групу доцільно розділити на дві підгрупи:

- 1) працівники неоперативних підрозділів ОВС;
- 2) працівники інших правоохоронних органів (прокуратура, суд, СБУ та ін.).

Що стосується першої підгрупи, то одразу зазначимо, що серед неоперативних підрозділів ОВС оперативні служби з метою попередження злочинів найчастіше взаємодіють зі слідчими. Це може відбуватися в рамках розслідування кримінальної справи та на стадії реалізації матеріалів оперативної розробки.

Слід вказати, що базуючись на реальних можливостях і силах для здійснення попереджувальної функції, слідчі можуть:

- визначити причини і умови, що сприяють вчиненню злочину;
- вживати заходи щодо їх усунення як власними силами, так і через відповідні органи;

- встановлювати осіб, які внаслідок своєї негативної поведінки здатні вчинити злочин;
- виявляти факти злочинних дій і вживати заходів щодо їх припинення [1, с. 45];
- разом з іншими підрозділами органів внутрішніх справ вживати заходів для попередження повторних злочинів серед осіб, не взятих під час попереднього розслідування під варту;
- надсилати оперативним підрозділам інформацію, отриману під час розслідування кримінальних справ, яка має значення для попередження злочинів [2].

Аналіз спеціальної літератури [2-11], окремих положень нормативно-правових актів [12-15] та архівних матеріалів кримінальних і оперативно-розшукових справ дозволив виділити основні форми взаємодії оперативних підрозділів ОВС зі слідчими ОВС під час попередження злочинів, зокрема:

- 1) спільна робота у складі слідчо-оперативної групи;
- 2) спільне планування заходів з попередження злочинів;
- 3) постійний і своєчасний обмін інформацією про злочинні наміри і дії з підготовки або замаху на злочин певних осіб;
- 4) спільна участь у комплексних оперативно-профілактичних операціях;
- 5) виконання доручень слідчих стосовно осіб, які обґрунтовано підозрюються у підготовці до вчинення злочинів;
- б) спільна підготовка та надсилання на адресу керівників організацій, підприємств та установ різних форм власності аргументованого подання щодо виявлених причин та умов вчинення злочинів з метою їх усунення у найкоротший термін;
- 7) спільний виступ перед колективами підприємств, установ та організацій різних форм власності, в навчальних закладах та у ЗМІ з приводу суспільної шкоди від кожного злочину та санкцій за їх вчинення;
- 8) здійснення за дорученням слідчого оперативного контролю за діями підозрюваних і обвинувачених з метою недопущення вчинення ними нових злочинів та протидії слідству.

У той же час заслуговує на увагу п. 10 наказу МВС України від 15.06. 2011 № 336. У даному положенні закріплена обов'язковість ведення наряду обліку профілактичної діяльності, у якому повинні накопичуватися копії подань відповідним державним органам, громадським об'єднанням, організаціям, підприємствам, установам і посадовим особам про необхідність усунення причин та умов, що сприяють учиненню злочинів, відповідей на них [1]. Цим нарядом за необхідності може скористатися оперативний працівник з метою уточнення або отримання нової інформації стосовно об'єктів попереджувальної діяльності.

Наступним за значущістю підрозділом ОВС, з яким найчастіше взаємодіють оперативні працівники у процесі попередження злочинів, є служба дільничних інспекторів міліції. Працівники означеної служби щодня спілкуються з населенням дільниць, які вони обслуговують, зустрічаються і розмовляють із керівниками підприємств, установ і навчальних закладів, проводять прийоми громадян, працюють зі своїми довіреними особами та отримують від них різну інформацію. У результаті цього дільничні інспектори міліції отримують значну кількість інформації про осіб, які проживають і працюють на закріплених за ними дільницях, у тому числі і про таких, котрі можуть стати на злочинний шлях, висловлюють злочинні наміри, підозрюються у підготовці чи скоєнні злочинів [16, с. 99-100]. Слід зазначити, що працівники обох служб вирішують спільні завдання, які поставлені перед ОВС (забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів; запобігання правопорушенням і їх припинення та ін.).

Згідно з п. 4.1 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 основними обов'язками дільничних інспекторів міліції є такі:

1. Виявляти причини правопорушень і умови, що їм сприяють.
2. Запобігати вчиненню злочинів.
3. Постійно взаємодіяти зі співробітниками інших підрозділів органів внутрішніх справ у попередженні злочинів проти життя і здоров'я громадян, господарських і посадових злочинів, а також злочинних посягань проти власності.
4. Здійснювати профілактичну роботу з особами, звільненими з місць позбавлення волі.
5. Застосовувати передбачені законодавством України заходи впливу до осіб, що вчиняють адміністративні правопорушення або злочини, які не становлять великої суспільної небезпеки, з метою попередження вчинення цими особами тяжких злочинів [14].

Дане положення наглядно показує можливості дільничних інспекторів у попередженні злочинів, а також підкреслює важливість взаємодії з ними оперативних працівників.

У той же час нам видається, що абз. 2 п. 4.1.1 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 має певні недоліки, які полягають у незакріпленості обов'язку дільничних інспекторів передавати в усній чи письмовій формі оперативним підрозділам ОВС згідно з компетенцією інформацію про осіб, які готують чи вчиняють злочини. Ще одним упущенням абз. 2 п. 4.1.1 цього відомчого нормативного акта є те, що у ньому не визначено форми взаємодії дільничних інспекторів з оперативними працівниками.

Зважаючи на це, пропонуємо:

– редагувати абз. 2 п. 4.1.1 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 таким чином: «Попереджають вчинення злочинів; виявляють

обставини, що сприяють їх вчиненню, у межах своїх повноважень вживають заходів до усунення цих обставин, а також повідомляють про наведені факти відповідні оперативні підрозділи для постановки на облік об'єктів попереджувальної діяльності»;

– доповнити п. 4.1.1 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 абз. 3 такого змісту: «Основними формами взаємодії оперативних підрозділів з дільничними інспекторами міліції є такі:

– усний і письмовий обмін інформацією, яка становить інтерес для однієї із наведених служб;

– спільний аналіз і вивчення оперативної обстановки на певній території;

– планування проведення спільних оперативно-попереджувальних заходів стосовно об'єктів, які становлять інтерес, а також з метою виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів;

– спільна участь в загальнодержавних і регіональних оперативно-профілактичних операціях;

– спільні наради для обміну досвідом роботи з попередження злочинів».

Черговим підрозділом ОВС, який відграє важливу роль у процесі попередження злочинів, є патрульно-постова служба міліції. Відповідно до п. 4.2 наказу МВС України від 25.06.2001 № 507 зазначені підрозділи зобов'язані:

– попереджувати злочини на постах і маршрутах патрулювання;

– взаємодіяти із працівниками карного розшуку, оперуповноваженими у справах неповнолітніх, інспекторами дорожньо-патрульної служби ДАІ МВС України у вирішенні питань попередження злочинів;

– виявляти умови, що сприяють вчиненню злочинів на вулицях та в інших громадських місцях, інформувати про них чергового по міськрайліноргану і безпосередніх керівників [14].

З огляду на тему нашого дослідження ми критично проаналізували наведені положення і дійшли висновку про окремі неточності. Так, у п. 4.2.2 зазначено, що «підрозділи патрульно-постової служби зобов'язані взаємодіяти із працівниками карного розшуку, оперуповноваженими у справах неповнолітніх ...». На цьому перелік оперативних підрозділів ОВС, з якими потрібно взаємодіяти, закінчується, що, на наш погляд, є неправильним. Як відомо, працівники ППСМ під час несення служби можуть отримати інформацію про готування до злочинів як загальнокримінального (готування до збуту наркотичних засобів, продажу вогнепальної зброї та ін.), так і економічного характеру (підготовка торговельного місця для продажу неліцензійної та контрафактної продукції, готування до незаконного вивезення майна підприємства та ін.). Крім того, перелік служб, з якими потрібно взаємодіяти під час розкриття злочинів загальнокримінальної спрямованості, є неповним, оскі-

льки у п. 4.2.2 наведеного відомчого акту не вказано підрозділи по боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів. Беручи до уваги наведене, пропонуємо редагувати п. 4.2.2 наказу МВС України від 25.06. 2001 № 507 таким чином: «Взаємодіють із дільничними інспекторами, працівниками оперативних підрозділів, інспекторами дорожньо-патрульної служби ДАІ МВС України у вирішенні питань попередження злочинів».

На практичному рівні ефективним напрямком оптимізації взаємодії оперативним підрозділів з ППСМ є регулярне проведення спільних інструктажів з працівниками ППСМ, які заступають на службу, з метою доведення до останніх оперативної обстановки та критеріїв відбору інформації, яка становить інтерес для попередження та розкриття злочинів.

Важливе місце у попередженні окремих видів злочинів також займає Державна автомобільна інспекція. Згідно з п. 4.1 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 серед основних обов'язків працівників ДАІ виділяють такі:

1. Проводити перевірку транспортних засобів, які безпричинно перебувають біля автошляхів або регулярно здійснюють рух у конкретних напрямках, які використовуються особами, що підозрюються у скоєнні злочинів. При несенні служби на автошляхах запроваджувати збирання вказаної інформації нарядами та її систематизацію.

2. Забезпечувати постійне добове патрулювання автошляхів рухомими нарядами дорожньо-патрульної служби для попередження нападів на водіїв і пасажирів транспортних засобів на автошляхах [14].

Зупинимося на наведеному детальніше. Це пов'язане з тим, що, по-перше, результати дослідження показали, що незважаючи на обов'язок працівників ДАІ під час несення служби на автошляхах збирати інформацію для її подальшої систематизації, останні цього в більшості випадків не виконують. По-друге, постійне добове патрулювання автошляхів рухомими нарядами дорожньо-патрульної служби для попередження нападів на водіїв і пасажирів транспортних засобів на автошляхах не забезпечується у зв'язку з низкою причин (головна – слабе матеріально-технічне забезпечення). На наш погляд, можливості використання означеної служби з метою попередження злочинів значні, і при їх вмілому застосуванні могли би принести позитивні результати. Яскравим прикладом використання можливостей підрозділу автомобільної інспекції є США. У цій країні для пошуку розвідувальних відомостей активно використовується допомога дорожньої служби поліції. Так, наприклад, коли працівник згаданої служби зупиняє водіїв, то він звертає увагу не тільки на документи особи, яка керує автотранспортом, і її автомобіль, але й на наявність зброї, в тому числі тієї, носіння якої за законами штату дозволяється. Після цього у

своїй записній книзі (де кожний лист є копіркою для наступного) представник правопорядку фіксує допущені громадянином правопорушення, вид покарання, яке на нього було накладене, та дані про побачену зброю. Він відриває ці листки і направляє їх в інформаційний масив, таким чином поставивши громадянина на відповідний вид обліку [16, с. 60].

Проаналізувавши наведене, вважаємо доцільним запропонувати доповнення до наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 у вигляді доповнення останнього п. 4.5.7 такого змісту: «Постійно взаємодіють та обмінюються інформацією про факти підготовки та вчинення злочинів із працівниками оперативних підрозділів ОВС».

Згідно з результатами анкетування працівників оперативних підрозділів ОВС, значна частина респондентів виділяє серед суб'єктів взаємодії у попередженні злочинів підрозділи паспортної, реєстраційної та міграційної роботи. Це пов'язано з тим, що до їх компетенції належить:

1. Взаємодія з іншими підрозділами МВС України з питань попередження злочинів, пов'язаних із перебуванням іноземних громадян на території держави.

2. Участь у доведенні до об'єднань іноземних громадян інформації про основні положення правил перебування іноземних громадян на території України та заходи безпеки, дотримання яких необхідно для запобігання вчиненню відносно них правопорушень.

3. Порухення питання перед компетентними органами про виселення за межі Держави іноземних громадян і осіб без громадянства, які незаконно проживають на території України або порушують встановлені для них правила перебування, а також у випадку вчинення ними правопорушення.

4. Виявлення і використання інформації про попередні правопорушення або заняття протиправною діяльністю іноземних громадян для вирішення питання про заборону їм повторного в'їзду на територію України [14].

Метою превентивної взаємодії оперативних підрозділів з Державною службою охорони є отримання у найкоротший термін інформації про спроби проникнення на такі об'єкти, які перебувають під охороною, про умисне пошкодження охоронної сигналізації, а також про пов'язані з цим обставини. У свою чергу, працівники оперативних підрозділів інформують працівників означеної служби про способи вчинення злочинних дій на об'єктах охорони [17, с. 135]. Крім того, відповідно до п. 4.6.6 наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 працівники Державної служби охорони уповноважені у взаємодії з іншими підрозділами органів внутрішніх справ організувати роз'яснювальну роботу серед населення з профілактики крадіжок особистого

майна громадян [14].

Під час попередження злочинів оперативні підрозділи ОВС також взаємодіють з черговими частинами ОВС, до яких цілодобово надходить різнопланова інформація, зокрема та, яку можна використати для попередження протиправних кримінально-караних діянь. На жаль, результати дослідження свідчать, що цей ресурс використовується не повною мірою. Причинами цього є те, що оперативні підрозділи не підтримують постійного зв'язку з працівниками чергових частин та не інформують останніх про те, яка інформація становить для них оперативний інтерес. Як наслідок, оперативні чергові у разі отримання інформації, яку можна використати для попередження злочинів, вважають її такою, яка не становить інтерес, і не передають її оперативним підрозділам.

На нашу думку, виправити цю ситуацію можна за допомогою запровадження у практичну діяльність оперативних підрозділів із черговими частинами таких постійних форм взаємодії:

1) спільне вивчення і аналіз оперативної обстановки на території обслуговування міськрайліноргану під час проведення нарад-зустрічей;

2) узгодження скоординованих дій під час проведення оперативно-профілактичних операцій;

3) постійне інформування в режимі реального часу як особисто, так і за допомогою засобів зв'язку працівників чергових частин про факти, події та обставини, які становлять інтерес для ефективного попередження злочинів.

Ще одним суб'єктом превентивної взаємодії є підрозділи дозвільної системи. Останні, згідно з положеннями наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507, повинні:

– систематично обстежувати об'єкти, перевіряти і допускати осіб до роботи, пов'язаної з придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, видавати відповідні дозволи для подальшого контролю, а також вживати профілактичних заходів із попередження зловживань і порушень встановлених правил дозвільної системи, притягувати винних осіб до відповідальності згідно із чинним законодавством України;

– виявляти порушення дотримання встановленого порядку придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення зброї та бойових припасів до неї, встановлювати причини та умови, що сприяють здійсненню цих порушень, і вживати заходів до їх усунення;

– попереджувати факти нестач, лишків, псування, крадіжок, втрат, захоплення зброї і боєприпасів, незаконної передачі зброї і боєприпасів чи зберігання їх у місцях, де не забезпечується їх зберігання, і запобігати використанню їх не за призначенням чи в злочинних цілях;

– попереджувати зловживання і порушення порядку прийому, ви-

готовлення, зберігання та видачі печаток і штампів у штемпельно-граверних майстернях [14].

Отже, наведені можливості підрозділів дозвільної системи підкреслюють важливість взаємодії з ними оперативних служб, особливо підрозділів карного розшуку.

Особливого значення у час стрімкого розвитку технологій набуває належна організація превентивної взаємодії з експертно-криміналістичними підрозділами. Попередження злочинів тут має дещо незвичайну форму, оскільки за допомогою вказаних підрозділів оперативні працівники запобігають і припиняють вчинення нових злочинів особами, які вже вчинили злочини і залишили матеріальні чи нематеріальні сліди. Цей процес відбувається в рамках розслідування кримінальної справи чи під час оперативної розробки. Аналіз сучасного стану взаємодії оперативних підрозділів з експертно-криміналістичними дозволив зробити висновки, що найбільш дієвими напрямками превентивної взаємодії означених суб'єктів є:

- постійне направлення дактилокарт експертам-криміналістам для порівняння відбитків слідів пальців рук з тими, що були вилучені з місць вчинення нерозкритих злочинів;

- у разі запам'ятовування потерпілими рис зовнішності злочинців доставляння їх для складання фотопортрету до художника-криміналіста з подальшим занесенням його у інформаційно-аналітичну пошукову систему.

Висновки. Підбиваючи підсумки щодо наведеного з приводу оптимізації взаємодії оперативних підрозділів ОВС з іншими неоперативними підрозділами, ми дійшли висновку, що вагомою обставиною, яка негативно впливає на означений процес, є система оцінювання попереджувальної (превентивної) роботи. На даний час ефективність роботи кожної служби реально оцінюється за кількістю розкритих, а не попереджених злочинів. Як результат, працівники неоперативних служб не виявляють зацікавленості у збиранні і подальшій передачі інформації, яка може допомогти розкрити злочин, відповідним оперативним підрозділам. На нашу думку, одним із перспективних шляхів розв'язання цієї проблеми є доповнення наказу МВС України від 25.06.2001 р. № 507 п. 7.4 у такій редакції: «Ефективність роботи з попередження злочинів неоперативних підрозділів ОВС (ДАІ, ППС, дільничні інспектори, працівники дозвільної системи, чергових частин, паспортної, реєстраційної та міграційної роботи, експерти-криміналісти, слідчі та ін.) визначається кількістю попереджених злочинів, рівнем відверненої суспільної небезпеки та ненастанням шкідливих наслідків для окремих громадян, суспільства чи держави, а також кількістю інформації, переданої в письмовій формі у оперативні служби ОВС, яка сприяла попередженню злочинів на стадії підготовки чи замаху.

Бібліографічні посилання

1. Тимчасова інструкція з організації діяльності органів досудового слідства в системі МВС України та взаємодії їх з іншими структурними підрозділами органів внутрішніх справ України в розкритті та розслідуванні злочинів: Затв. наказом МВС України від 15.06. 2011 N 336.
2. *Голина В.В.* Предупреждение преступности правоохранительными органами: Учеб. пособие. – К., 1991.
3. *Вінчук В.В.* Особливості взаємодії оперативних підрозділів ОВС (карного розшуку) з іншими підрозділами ОВС України // Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. – 2008. – Спецвип. № 4. Ч. 2. – С. 96-107.
4. *Шендрик В.В.* Організована злочинність: погляд практиків // Бюлетень з обміну досідом роботи. – 2006. – № 166. – С. 48-51.
5. *Осипов А.Ф.* Вопросы соотношения уголовно-процессуальной и оперативно-розыскной деятельности (взаимодействие следователя с органами дознания): Учеб. пособие. – М., 1976. .
6. *Алфьоров С.М.* Проблеми організації взаємодії в органах внутрішніх справ курортних регіонів // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2003. – № 2. – С. 3-10.
7. Взаємодія при розслідування економічних злочинів: Монографія / А.Ф. Волобуєв, І.М. Осика, Р.Л. Степанюк та ін. – Харків, 2009.
8. *Скалозуб Л.П.* Правові та організаційно-тактичні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України незаконному відшкодуванню податку на додану вартість: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 21.07.04. – К., 2009.
9. *Зубач І.М.* Попередження та розкриття злочинів у банківській сфері: оперативнорозшуковий аспект: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 21.07.04. – Харків, 2005.
10. *Матвійчук В.В.* Попередження умисних вбивств апаратами карного розшуку: Автореф. дис. ... канд юрид. наук: 12.00.08. – К., 1998.
11. *Негодченко В.О.* Діяльність органів внутрішніх справ щодо попередження злочинів в сучасних умовах: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. – Харків, 2003.
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // ВВР. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
13. Інструкція про взаємодію правоохоронних та інших державних органів у боротьбі із злочинністю: Затв. спільним наказом МВС України, СБУ, ДКСОДК, ДМКУ, НГУ, МОУ, МЮУ від 10.08. 1994 № 4348/138/151/11-2-2870/172/148-407/2-90-442.
14. Настанова про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів: Затв. наказом МВС України від 25.06. 2001 № 507.
15. Положення про основи організації розкриття злочинів органами внутрішніх справ України: Затв. наказом МВС України від 24.09.2010 р. № 456.
16. Отримання та використання первинної оперативно-розшукової інформації оперативними підрозділами ОВС України: Монографія / А.В. Баб'як, В.П. Сапальов, М.В. Стацак, В.В. Шендрик. – Львів, 2010.
17. *Антонов К.В., Діденко С.В., Філіпенко Н.Є.* Правові та організаційно-тактичні основи попередження і розкриття злочинів, пов'язаних із застосуванням вибухових речовин чи бойових припасів: Монографія. – Херсон, 2008.

Надійшла до редакції 28.02.2012